

۸. (۱۳۶۸)، *آواشناسی زبان فارسی*، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
۹. صفار مقدم، احمد (۱۳۸۶)، *زبان فارسی*، تهران: شورای گسترش زبان و ادبیات فارسی، جلد ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵.
۱۰. صفوی، کورش (۱۳۶۷)، *نگاهی به پیشینه زبان فارسی*، تهران: نشر مرکز.
۱۱. ضرغامیان، مهدی (۱۳۸۰)، *دوره آموزش زبان فارسی*، تهران: شورای گسترش زبان و ادبیات فارسی، جلد ۱ و ۲ و ۳.
۱۲. عموزاده، محمد (۱۳۸۹)، *جنبه‌هایی از ارتباط میان فرهنگی در کاربرد انگلیسی توسط فارسی‌زبانان*، شماره ۴۲، ۱۳۱ و ۱۳۲، فصلنامه مطالعات زبان و ترجمه.
۱۳. فضیلت، محمود (۱۳۸۵)، *معناشناسی و معانی در زبان و ادبیات*، کرمانشاه: انتشارات دانشگاه رازی.
۱۴. قلمرو زبان فارسی و آموزش زبان‌های بیگانه (۱۳۶۴)، به کوشش گروه زبان‌شناسی کاربرده و آموزش زبان‌ها، مشهد: معاونت فرهنگی آستان قدس رضوی.
۱۵. Yule, George, C. (۲۰۰۶), *The study of language*, Cambridge University

تهیه و تدوین فرهنگ موضوعی صورت‌های محاوره‌ای فارسی برای غیرفارسی‌زبانان

اعظم استاجی	عطیه کامیابی گل	مهدی حیدریان
دانشیار گروه زبان‌شناسی دانشگاه	استادیار گروه زبان‌شناسی	کارشناس ارشد زبان‌شناسی (آزفا)
فردوسی مشهد	دانشگاه فردوسی مشهد	دانشگاه فردوسی مشهد
estagi@um.ac.ir	kamyabigol@um.ac.ir	Heidaryan1v@yahoo.com

چکیده

هدف از نگارش این مقاله تهیه و تدوین فرهنگ صورت‌های محاوره‌ای و روزمره زبان فارسی به منظور کمک به غیرفارسی‌زبانان جهت تسلط یافتن بر صورت‌های محاوره‌ای و روزمره و ایجاد نگرش بهتر و افزایش اعتماد به نفس بیشتر به حضور در جامعه زبان دوم است. برای این منظور، در ابتدا به بررسی برخی منابع موجود در زمینه آموزش فارسی به غیرفارسی‌زبانان پرداخته شد. فرهنگ‌های اصطلاحاتی که در زمینه محاوره تالیف شده‌اند و یا منابع آموزشی که بخشی از محتوای آن‌ها شامل اصطلاحات و صورت‌های محاوره‌ای است، مورد بررسی و تحلیل قرار گرفتند و نقاط ضعف و قوت آثار تالیف شده در زمینه اصطلاحات روزمره مشخص گردید. آن چه که بررسی‌ها نشان داد این بود که شیوه‌های ارائه و بکارگیری اطلاعات در زمینه محاوره در منابع مورد بررسی، بیشتر به صورت موقعیت‌ها و موضوعات کلی بودند. در راستای نیاز سنجی، به زبان

آموزان و مدرسین مرکز آرفای دانشگاه فردوسی مراجعه و از آن‌ها در مورد موضوعات مشکل ساز در مورد ارتباط برقرار کردن با فارسی‌زبانان نظرخواهی شد. نتایج حاصل از این بررسی‌های کتابخانه‌ای و میدانی، منجر به تهیه و تدوین فرهنگ موضوعی در زمینه صورت‌های محاوره‌ای شد که می‌توان آن را قبل از برخوردهای ارتباطی در جامعه زبان دوم مورد استفاده قرار داد. احوالپرسی، برخوردهای عمومی، بحث و گفتگو، غذا خوردن، حمل و نقل، تحصیلات، اقامت در هتل، گردش، زیارت، خریدکردن، بیماری و بهداشت، زندگی در منزل، احساسات، مهمانی، تلویزیون، کامپیوتر و تلفن همراه موضوعاتی هستند که هر کدام با توجه به موقعیت‌های خاص به بخش‌های جزئی‌تری تقسیم می‌شوند.

کلید واژگان: فرهنگ، محاوره، غیرفارسی‌زبانان

۱. مقدمه

مسئله تحقیق

از عمده اهداف بکارگیری زبان فارسی توسط غیرفارسی‌زبانان آشنایی با آداب و رسوم و فرهنگ و تاریخ ایران است. برطرف کردن نیازهای تحصیلی در محیط دانشگاهی را نیز می‌توان به عنوان یکی دیگر از عواملی دانست که باعث شده تا تمرکز مؤلفان بر خلق آثاری باشد که بیشتر ساختارهای زبانی را آموزش دهند و یا به طور تلفیقی مهارت‌های شنیدن، گفتن، خواندن و نوشتن را در راستای نیل به همین هدف بکار گیرند.

بیشترین نیاز دانشجویان غیرفارسی‌زبان ایجاد ارتباط با جامعه زبان دوم آنها در دانشگاه و خارج از دانشگاه است و معمولاً اکثر دانشجویان در دوران تحصیل کمتر فرصت دارند که در موقعیت‌های ارتباطی مختلف قرار گیرند تا نحوه برقراری ارتباط را بیاموزند. از سویی، توجه بیشتر بر آموزش گونه نوشتاری و رسمی در دوره‌های تحصیلی سبب دور شدن آنها از گونه گفتاری شده است. در این باره صفار مقدم چنین بیان می‌کند:

در حقیقت یکی از مشخصه‌های با ارزش زبان فارسی گونه گفتاری است که ممکن است از نظر یک ادیب چندان مهم نباشد، همچنان که بسیاری از اساتید زبان فارسی به گونه رسمی با فارسی آموز صحبت می‌کنند و بالطبع این خود موجب دور شدن دانشجویان از گونه گفتاری خواهد شد (به نقل از حمیدیان، ۲۲:۱۳۸۳).

در حالی که می‌دانیم بکارگیری گونه نوشتاری در مکالمه‌ها و گفتگوهای روزمره توسط غیرفارسی‌زبانان امری طبیعی است و بیانگر عدم تسلط هر گوینده‌ای در جریان محاوره نیز می‌باشد. اهمیت این نکته نیز قابل ذکر است که تاثیر سبک محاوره و گونه گفتاری در نوشتار نیز در منابع مختلف نوشتاری و مکتوب رو به فزونی است. مشتاق‌پور (۱۳۹۱) در زمینه اهمیت سبک محاوره‌ای در نوشتار چنین بیان می‌کند:

کتاب‌های درسی، مجلات، روزنامه‌ها همه به شیوه رسمی و بر اساس قواعد نوشتاری رسمی است. فارسی‌آموز در محیط خارج از کلاس با انبوه نوشته‌های محاوره‌ای، مانند سبک نوشتاری نویسندگان معاصر و از آن مهمتر، با نوشته‌های شفاهی در محیط مجازی و وبلاگ‌ها که توسط خیل عظیم فارسی‌زبانان نوشته می‌شوند، روبرو می‌شوند و قادر به درک آنها نیستند (ص. ۱۳۳).

اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

دانشجویان غیرفارسی‌زبان بهره زیادی از آموزش‌های گذرانده شده در طول دوران تحصیل می‌برند. چهار مهارتی که در دوره‌های آموزش زبان فارسی آموخته‌اند، به خصوص مهارت‌های خواندن و نوشتن تاثیر فراوانی در کیفیت بخشی به فهم و

درک مطالب تخصصی و انتقال آنچه که در طی کلاس‌های درس فراگرفته‌اند، دارند. اما ارائه قالب‌های گفتاری روزمره و کاربردی‌تر، ارتباطات دانشجویان خارجی را با سایر دانشجویان ایرانی و با جامعه زبان دوم آنان سرعت بیشتری می‌بخشد. این نوع ارتباطات کلامی در حقیقت منجر به تبادل موثرتر اطلاعات فرهنگی، ادبی، هنری، تاریخی و سیاسی می‌گردد. غیرفارسی‌زبانی که بتواند مکالمه موثر و مطلوبی داشته باشد، ارزش‌های فرهنگی، هنری، تاریخی، اجتماعی، علمی و سیاسی جامعه زبان دوم را بهتر درک می‌کند و به جامعه خود انتقال می‌دهد. فرهنگ موضوعی صورت‌های محاوره‌ای و روزمره با ارائه جملات و اصطلاحاتی در زمینه‌های متفاوتی همچون برخوردهای معمول اجتماعی، تحصیل در دانشگاه و سایر موارد ارتباطی، این نیاز را پاسخگوست.

۲. پیشینه تحقیق

آنچه که بیان آن در ابتدای این بخش حائز اهمیت می‌باشد، این موضوع است که با توجه به قدمت آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان در زمینه فرهنگ‌نویسی در سال‌های اخیر پژوهش‌هایی اندک شمار، آن هم در حوزه واژگان صورت گرفته است. منابع فراوانی در زمینه آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان و یا فارسی‌زبانان مقیم در خارج کشور قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و بیشتر بعد از آن تهیه و تالیف شده‌اند. در این باب صفارمقدم این چنین بیان می‌کند که:

قبل از پیروزی انقلاب اسلامی دکتر غلامرضا ستوده دوره دو جلدی *آموزش زبان فارسی* را تالیف کرد. در همان زمان کتابی در شیراز *فارسی شیرین* و یا *فارسی آسان* تالیف می‌شود. پس از آن مجموعه کتاب‌های *آزفا* از دکتر یدالله ثمره و *آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان* توسط دکتر تقی پورنامداریان تالیف می‌شود (به نقل از حمیدیان، ۱۳۸۳: ۲۲).

بررسی منابع مختلف حاکی از این مسئله است که بخش آموزش از طریق شیوه‌ها و رویکردهای مختلف آموزش زبان مورد اهمیت است و کمتر اثری در زمینه فرهنگ و مرجع به چشم می‌خورد. لذا با توجه به موضوع پژوهش به ذکر بررسی کامل دو نمونه اثر متفاوت آموزشی و غیرآموزشی می‌پردازیم و نتیجه بررسی دیگر منابع را در جدول ۱. به اختصار نمایش داده‌ایم. منابعی چون *مجموعه فارسی بیاموزیم* تألیف ذوالفقاری، غفاری و محمودی بختیاری (۱۳۸۲)، *فارسی در سفر* تالیف و ترجمه اشرف کتابی (۱۳۹۰)، *مجموعه آموزش نوین فارسی* اثر قبول (۱۳۹۲)، *فرهنگ موضوعی اصطلاحات معاصر* به قلم فرهاد رجیبی نوش آبادی (۱۳۸۶)، *فرهنگ زبانزدهای فارسی* تالیف غلامحسین صدری افشار (۱۳۸۸)، *فرهنگ ضرب‌المثل‌ها و اصطلاحات محاوره‌ای* از ابراهیم نظری تیموری (۱۳۸۵) و *محاوره‌های روزمره انگلیسی-آمریکایی مک گراهیل*^۱ به تفصیل مورد بررسی قرار گرفتند که به دو دسته آموزشی و غیرآموزشی تقسیم شدند. از دیدگاه کاربران، منابع آموزشی دارای مخاطبان خاص و منابع مرجع می‌توانند طیف گسترده‌تری از مخاطبان را شامل شوند. نوع دوم، فرهنگ‌ها، کاربردی مرجعی دارند و زمان استفاده آن منوط به عدم درک زبان‌آموزان است. در بررسی‌های انجام شده، نقاط ضعف و قوت هر منبع به تفصیل بیان شد که جدول ۱. خلاصه‌ای از موارد مذکور است. در منابع آموزشی استفاده از مهارت‌های چهارگانه کم و بیش با درصد‌های متفاوتی در آموزش گونه گفتاری مشاهده می‌شود و این در حالی است که در فرهنگ‌هایی که با عناوین اصطلاحات روزمره تالیف شده‌اند، زمینه آشنایی محدود و اندکی با صورت‌های محاوره‌ای وجود دارد. منابع موجود مانند *مجموعه فارسی بیاموزیم* یا به صورت موقعیتی به محاوره پرداخته است یا مانند *فرهنگ زبانزدهای فارسی* صورت‌های محاوره‌ای را به شکل الفبایی

^۱ McGraw Hill

در اختیار زبان‌آموزان قرار می‌دهد که ضعف دسترسی بر اساس موقعیت و موضوع را در خود دارد. عدم بکارگیری علائم آوانگاری بین‌المللی IPA^۱ نیز در بیشتر آثار مشهود است. در جدول ۱. فهرستی کامل از این قبیل مزایا یا کاستی‌ها ذکر شده است.

جدول ۱:

فهرست نکات مثبت و منفی حاصل از ارزیابی منابع

عنوان منبع	نکات مثبت اثر	نکات منفی اثر
۱. مجموعه فارسی بیاموزیم	- بکارگیری گونه گفتاری در بخشی مجزا در هر درس - آشنا سازی فراگیران با موقعیت‌های ارتباطی - تصاویر جالب	- بکارگیری بیشتر از ساختارهای خبری نسبت به پرسشی، منادایی و امری در تعاملات - مخاطبان کودکان و نوجوانان - عدم بکارگیری الفبای آوانگاری IPA
۲. فارسی در سفر	- دسترسی آسان بر اساس موقعیت	- محدودیت دسترسی فقط بر اساس موقعیت - عدم تفکیک مناسب مطالب در هر فصل
۳. مجموعه آموزش نوین فارسی	- بکارگیری هر چهار مهارت و تقدم بخشی آن‌ها بر اساس دوره و سطح آموزش - بکارگیری بخشی مجزا برای گفتگو - تصاویر مناسب و جالب	- ساخت گفتگوها بر اساس واژگان و ساختارهای قواعدی هر درس - عدم بکارگیری علائم آوانگاری IPA
۴. فرهنگ موضوعی اصطلاحات معاصر	- تفکیک موضوعات بصورت تخصصی؛ نظامی، اقتصادی، پزشکی، ورزشی.	- محدودیت و تخصصی بودن موضوعات
۵. فرهنگ زبانزدهای فارسی	- فهرست نمودن جملات و عبارات بصورت الفبایی - بیان مثال برای مواردی که فهم دشواری دارند.	- عدم تفکیک عبارات بصورت موضوعات محاوره - عدم بکارگیری الفبای آوایی IPA

^۱ International Phonetics Alphabet

<p>- تکرار برخی مدخل‌ها و افزایش تعداد مدخل‌ها</p> <p>- مخاطبان افرادی هستند که فارسی زبان مادریشان است.</p>	<p>- فهرست نمودن جملات و عبارات بصورت الفبایی</p> <p>- ذکر برخی موقعیت‌ها در برخی اصطلاحات</p>	<p>۶. فرهنگ ضرب المثل‌ها و اصطلاحات محاوره‌ای فارسی به انگلیسی</p>
<p>- نیاز به مکمل‌های صوتی برای برخی موقعیت‌های گفتگویی</p> <p>- وجود برخی اصطلاحات منسوخ</p>	<p>- تفکیک سازی بر اساس موضوع و موقعیت</p> <p>- بکارگیری آسان و سریع وسوادمند برای کسانی که انگلیسی زبان دوم آن‌ها است.</p>	<p>۷. محاوره‌های روزمره انگلیسی - آمریکایی مک گراهیل</p>

۳. روش تحقیق

فرهنگ‌های خاص پاسخگوی نیازهای مخاطبان و کاربران خاص هستند. فارسی‌آموزان مقیم در ایران نیز نیازهای ارتباطی خاصی دارند که متأثر از جامعه زبان دوم آن‌ها می‌باشد و با توجه به این که «فراگیران فقط آنچه را که نیاز دارند و یا می‌خواهند، فرا می‌گیرند.» (تاملینسون، ۲۰۰۳: ۱۸)، لذا در گردآوری داده‌ها، اولین قدم نیازسنجی و پرداختن به نیازهای گروهی است که منابع برایشان تدوین می‌گردد.

فرهنگ صورت‌های محاوره‌ای بر اساس نیازهای محاوره‌ای غیرفارسی‌زبانان در موقعیت‌های متفاوتی که با آن روبرو می‌شوند، طرح‌ریزی شده است. اساس انتخاب موضوعات بیشتر بر پایه موضوعات کاربردی در برخورد‌های مختلف اجتماعی در جامعه زبان دوم است. سپرز در مک گراهیل ۱۱ عنوان کلی و بیش از ۴۰۰ زیر عنوان برای آن‌ها مشخص کرده است که از میان آن‌ها مدخل‌هایی که جزو مشترکات فرهنگی جهانی قرار داشتند، انتخاب شدند. طی نظرسنجی که از ۴۴ فارسی‌آموز سطح متوسط در مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه فردوسی مشهد صورت گرفت، برخی از موضوعات کلی و زیر عنوان‌های آنان از اهمیت بیشتری برخوردار بودند. وجوه اشتراک موقعیت‌های نیازسنجی شده در مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه فردوسی مشهد و موضوعات مطرح شده در مک گراهیل، اساس دسته‌بندی موضوعات و مدخل‌های این فرهنگ قرار گرفت. آن چه که کاملاً مشهود است این است که برخی از موضوعات از اهمیت بیشتری برخوردار بوده و برخی از درجه اهمیت کمتری برخوردارند. به لحاظ انطباق بر نیازهای مخاطبان باید مهم‌ترین موضوعات انتخاب شوند ولی از نظر جامعیت بخشی به محتوای منبع که به عنوان فرهنگی خاص مد نظر است، بکارگیری دیگر موضوعات با درجه اهمیت پایین‌تر نیز علاوه بر موارد قبلی لازم به نظر می‌رسد. از این رو پرسشنامه‌ای تهیه گردید که شامل فهرست کلی عناوین مذکور و زیر بخش‌های کلی هر کدام بود و از ۲۰ نفر اساتید و مدرسان مرکز آموزش زبان فارسی و ۸۰ نفر بومی زبان در خصوص صورت‌های محاوره‌ای روزمره فارسی نظرخواهی صورت گرفت و از آنان درخواست شد که هر تعداد اصطلاح

^۱ Tomlinson

که در موقعیت‌های عنوان شده بکار می‌برند را بنویسند. در میان نظرات جمع آوری شده، موارد مشترک در اولویت قرار گرفتند و صورت‌های نادر و کم کاربرد در انتها قرار داده شدند.

۴. بحث و بررسی

در تدوین مطالب فرهنگ‌هایی که به صورت الفبایی تنظیم می‌شوند، ترتیب و قالب خاصی در نگارش اعمال می‌گردد که چنین ترتیبی را در فرهنگ‌های موضوعی نمی‌توان اجرا نمود. آن چه که در فرهنگ‌های موضوعی به کار گرفته می‌شود این است که اولویت موضوعات بر اساس اهمیت کاربرد آنها و یا بر اساس بسامد کاربرد آنها می‌باشد. نگارندگان در تدوین این فرهنگ سعی بر آن داشته تا موضوعات کلی را بر اساس اهمیت کاربرد مرتب نماید و در زیربخش‌ها، موارد و صورت‌های کاربردی‌تر و پرکاربرد را قرار دهد. به عنوان مثال، موضوع کلی «احوال‌پرسی» را در ابتدای موضوعات قرار داده و در زیربخش آن مانند شروع احوال‌پرسی، صورت محاوره‌ای پرکاربردتر «سلام» را ارائه نموده است (جدول شماره ۲). در صورت‌های محاوره‌ای زیربخش‌ها نیز سعی بر آن بوده که ترتیب از صورت‌های رسمی به غیررسمی باشد تا بین آموخته‌های قبلی و جدید زبان آموزان خلأ اطلاعاتی بوجود نیاید. در نهایت نیز صورت‌هایی که دارای کاربردهای خاص و نادرتر هستند در انتهای هر زیربخش یا انتهای موضوعات کلی آمده‌اند و مثال‌های داده شده زمینه کاربردی هر کدام را برای زبان‌آموز مشخص‌تر نموده است.

موضوعاتی که در نهایت برای غیرفارسی‌زبانان انتخاب شدند، عبارتند از: احوال‌پرسی، برخوردهای عمومی، بحث و گفتگو، غذاخوردن، حمل و نقل، تحصیلات، اقامت در هتل، گردش، زیارت، خرید کردن، بهداشت، زندگی در خانه، احساسات، مهمانی، تلویزیون، کامپیوتر و تلفن همراه.

از دیگر مواردی که در تدوین این فرهنگ به طور اخص مورد توجه قرار گرفته است بکارگیری الفبا و علائم آوانگاری بین‌المللی است (IPA) که مناسب‌ترین شیوه برای نشان دادن تلفظ مدخل‌هاست، چرا که اغلب فارسی‌آموزانی که در ایران مشغول به تحصیل هستند در سطوح بالای تحصیلات دانشگاهی قرار دارند و به زبان انگلیسی آشنایی کافی دارند. همین امر سبب شد تا نگارندگان پژوهش در مشخص نمودن تلفظ مدخل‌ها از همان علائم آوانگاری بین‌المللی بهره جویند.

جدول ۲.

نمونه بخشی از فرهنگ

. احوال‌پرسی ساده و کلی
/sælam/. سلام
/sælam vægt (væx) bexejr/. سلام. وقت (وخ) بخیر.
/sælam ruz bexeji/. سلام. روز بخیر.
/sælam ruz xof/. سلام. روز خوش.
/sælam tjetori/. سلام. چطوری؟
/sælam xubi/. سلام. خوبی؟
/sælam tje xæbær/. سلام. چه خبر؟

/sælam tʃe xæbæra/؟ چه خبر؟ سلام
/sælam tʃetori xubi/؟ خوبی؟ سلام. چطوری؟
/sælam tʃetorin xubin/؟ چطورین؟ خوبین؟ سلام
/sælam tʃe xæbær xubi/؟ چه خبر؟ خوبی؟ سلام
/sælam halo ʔæhval/؟ حال و احوال؟ سلام
/sælam tʃetori xof migzære/؟ خوش می‌گذره؟ سلام. چطوری؟
/sælam halet tʃetore/؟ حالت چطوره؟ سلام
/sælam haletun tʃetore/؟ حالتون چطوره؟ سلام
/sælam karo bar tʃetore/؟ کارو بار چطوره؟ سلام
/sælam tʃetor metori/؟ چطور مطوری؟ سلام
/sælam ʔoza: tʃetore/؟ اوضاع چطوره؟ سلام
/sælam ruberahi/؟ روبراهی؟ سلام
۲. احوال‌پرسی در اوقات مختلف روز
<u>صبح:</u>
/sælam sob bexejr/ سلام. صبح بخیر.
/sælam sobhet (sobet) bexejr/ سلام. صبحت (صبت) بخیر.
.....صبحت صبحتون.....
<u>عصر:</u>
/sælam ʔæsr bexejr/ سلام. عصر بخیر.
/sælam ʔæsret bexejr/ سلام. عصرت بخیر.
.....عصرت عصرتون.....
<u>روز:</u>
/sælam ruz bexejr/ سلام. روز بخیر.
/sælam ruze xubi daʃte baʃin/ سلام. روز خوبی داشته باشین.
۳. احوال‌پرسی با کسی که خیلی وقت است او را ندیده‌اید.
/slam moʃtage didar/ سلام. مشتاق دیدار.
/sælam nisti/؟ سلام. نیستی؟
/sælam xejli vægte nædidæmet/ سلام. خیلی وقته ندیدمت.

/sælam delæm bæratun tæng fode/	سلام. دلم براتون تنگ شده.
/bæh bæh tʃe ʔædʒæb ʔæz ʔin tæræfa/	به به! چه عجب از این طرفا!
	به به! سلام. چه عجب شما رو زیارت کردیم!
/bæh bæh tʃe ʔædʒæb ʃomaro zijaræt kærdim/	
	سلام. کجایی؟ خیلی وقته ازت خبری نیس!؟
/sælam kodʒai xegli vægte æzæt xæbæri nis/	
/sælam tʃe ʔædʒæb ʃoma ro didim/	سلام. چه عجب. شما رو دیدیم.
/sælam setareje sohejl ʃodi/	سلام. ستاره سهیل شدی!؟
	۴. تعجب کردن از ملاقات کسی در مکانی
/sælam to kodʒa ʔindʒa kodʒa/	سلام. تو کجا اینجا کجا!؟
/sælam ʔæz ʔin væra/	ورا!؟
/sælam tʃi ʃode ʔindʒaʔi/	سلام. چی شده اینجا!؟
/sælam to hæm ʔindʒaʔi/	سلام. تو هم اینجا!؟
/sælam to ʔindʒa tʃe kar mikoni/	سلام. تو اینجا چکار میکنی!؟
	سلام. تو الان باید سرکلاس باشی!
/sælam to ʔælan bayæd ...sære kelas... baʃi/	
	سلام. مگه تو نباید الان... سر کلاس... باشی!؟
/sælam mæge to ʔælan næbayæd ...sære kelas... baʃi/	

۵. نتیجه گیری

برخی از عوامل چون حضور دانشجویان غیرفارسی زبان در ایران، بکارگیری زبان فارسی را به عنوان زبان دوم ایجاب نموده است. همچنین تبادلات صحیح در زمینه‌های مختلف بین افراد با ملیت‌های متفاوت، نتیجه تسلط بر گونه گفتاری در کنار گونه نوشتاری در جامعه زبان دوم است که اهمیت و ضرورت تدوین فرهنگ موضوعی محاوره‌ای را نشان می‌دهد. در بخش پیشینه، در بررسی منابع موجود آموزشی و غیرآموزشی که شامل محتوایی با کاربرد گونه گفتاری بودند مزیت‌هایی در بکارگیری گونه گفتاری واکستی‌ها و نقصان‌هایی همچون ارائه محاوره در موقعیت‌های خاص نیز مشاهده گردید. در خصوص آوانگاری نیز در تمامی آثار شیوه نگارش بین‌المللی بکار نرفته بود که از دیگر کاستی‌ها محسوب می‌شود. داده‌های این پژوهش و نحوه ارائه مطالب اصلی در فرهنگ موضوعی حاضر بر اساس فهرست موضوعات مشترک در کتاب‌های متفاوت آموزشی و نتیجه نظرسنجی فارسی‌آموزان مشخص شدند که پس از گردآوری در کلاس‌های گفتگو مورد استفاده قرار گرفتند. کاربردی بودن و قابل فهم بودن آن‌ها برای فارسی‌آموزان در کلاس‌های گفتگو توسط نگارندگان مورد بررسی قرار گرفت به صورتی که فارسی‌آموزان، فرهنگ حاضر را منبعی مناسب دانستند. صورت‌های محاوره‌ای، بر اساس پر بسامدترین موضوعات

از کلی‌ترین به جزئی‌ترین، ارائه شدند. احوال‌پرسی به عنوان ضروری‌ترین و ساده‌ترین موضوع، آغاز کننده مجموعه حاضر قرار گرفت و استفاده از تلفن و موبایل توسط فارسی‌آموزان کم کاربردترین موضوع در محیط زبان دوم انتخاب گردید. مزایای استفاده از این فرهنگ

آن چه که امروزه درباره کاربرد فرهنگ‌ها با آن مواجه می‌شویم این است که این امر، جنبه تخصصی‌تری یافته است. فرهنگ حاضر نیز در این راستا کوشیده است تا به فارسی‌آموزان غیر فارسی زبان کمک کند تا اعتماد به نفس و انگیزه بیشتری برای حضور در جامعه و درک و فهم بهتری از گفتگوهای فارسی‌زبانان در برخوردهای اجتماعی با آنان داشته باشند. در خصوص ویژگی‌های دیگر این فرهنگ می‌توان به این موارد نیز اشاره نمود:

۱. کاربردی بودن موضوعات ارتباطی در جامعه زبان دوم.
۲. دسترسی آسان و سریع به موضوع مورد علاقه فارسی‌آموز.
۳. آشناسازی فارسی‌آموزان با گونه گفتاری و ایجاد آمادگی برای حضور در موقعیت‌های ارتباطی.
۴. آمادگی نسبی برای پاسخگویی صحیح و کلیشه‌ای به سوالات محاوره‌ای با توجه به موقعیت و موضوع.
۵. بکارگیری در کلاس‌های گفتگو به عنوان فرهنگی که جنبه آموزشی نیز می‌تواند داشته باشد.
۶. بکارگیری آوانگاری بین‌المللی سبب شده است که فارسی‌آموزان با زبان‌های مادری مختلف به سبب آشنایی و یادگیری راحت‌تر علائم، درک بهتری از تلفظ داشته باشند.

پیشنهادات برای بررسی‌های بیشتر

۱. فهم بهتر مطالب وقتی صورت می‌گیرد که از تصاویر استفاده شود، لذا طراحی فرهنگ موضوعی تصویری برای فارسی‌آموزان سطوح ابتدایی بسیار سودمند خواهد بود.
۲. استفاده از تکنولوژی آموزشی، راه رسیدن به هدف را کوتاه و هموار می‌سازد. از این رو ترغیب فارسی‌آموزان برای استفاده از گفتگوهای صوتی و فیلم‌هایی که حاوی محاوره‌هایی در خصوص موضوعات کلاسی باشد، فهم و یادگیری را آسان‌تر می‌نماید.
۳. تدوین فرهنگ‌های موضوعی تخصصی و مناسب درباره یک حوزه خاص با توجه به رشته تحصیلی فارسی‌آموزان مانند اقتصاد، فرهنگ، ورزش، هنر و غیره.

منابع

- اشرف‌الکتابی، ح. و اشرف‌الکتابی، م. (۱۳۹۰). *فارسی در سفر* (چاپ هشتم). تهران: انتشارات استاندارد.
- حمیدیان، س. (۱۳۸۳). بررسی کتب آموزشی زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان. *سخن عشق*، ۲۳، ۳۱-۲۰.
- ذوالفقاری، ح. (۱۳۸۶). *فارسی بیاموزیم*، جلد ۲ و ۳. تهران: انتشارات مدرسه.
- صدری، غ. (۱۳۸۸). *فرهنگ زبان‌زدهای فارسی*. تهران: انتشارات مازیار.
- قبول، ا. (۱۳۹۲). *آموزش نوین زبان فارسی*، جلد ۱. مشهد: یاسین.

مشتاق‌پور، م. (۱۳۹۱). *آسیب شناسی یادگیری زبان فارسی به عنوان زبان خارجی بر اساس تحلیل نیازها*. (پایان نامه ارشد) مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد.

Tomlinson, B. (۲۰۰۳). *Developing materials for language teaching*. London: Cromwell Press.

Spears, R. A. (۲۰۱۱). *McGraw-Hill's conversational American English*. New York: McGraw Hill.

